
Nu ruwvoer op de melkveebedrijven een kritische factor wordt, is het tijd voor een andere manier van werken, vindt melkveehouder en accountant Fokke Terpstra. In zijn ogen zou het goed zijn om niet langer te werken per uur of hectare, maar per kilogram droge stof die is ingekuuld. Dat stimuleert in zijn ogen de loonwerker om als partner van de veehouder zoveel mogelijk ruwvoer van eigen land te halen.

Afrekenen per kilogram droge stof

Accountant en melkveehouder Fokke Terpstra wil prestatie belonen

Eigenlijk heeft Fokke Terpstra deze dag maar weinig tijd voor een gesprek en een foto, want de woensdag is zijn boerderijdag. Dan moet daar het werk gebeuren. De andere vier werkdagen werkt hij bij accountantskantoor Countus. Daar is hij verantwoordelijk voor een groot aantal veehouderijklienten. Terpstra, nu gekleed in een werkoverall en een werkjas die sporen van werk achter het voerhek dragen, kent de situatie op de veehouderijbedrijven als geen ander. Als econoom is hij degene die ziet hoe de kostprijs ligt en wat de mogelijkheden zijn om het resultaat op een bedrijf te verbeteren. Dat is voor hem ook de reden dat hij nog ruim dertig uur buiten het bedrijf werkt. "Ik kijk in mijn berekeningen naar de opbrengst per uur. Sommigen kijken naar de opbrengst per kilogram melk of het netto resultaat van het bedrijf, maar ik wil weten wat ik per uur verdien. Dat bepaalt voor mij hoe ik mijn tijd moet inzetten. Het rekensommetje is dan eenvoudig: is de uuroopbrengst in de veehouderij lager dan als accountant, dan kan ik het werk in de veehouderij beter uitbesteden of beperken en elders mijn uren te gelde maken."

Terpstra is waarschijnlijk de enige melkveehouder zonder trekker.

Door zijn focus op de verdienste per uur is Terpstra gericht op het minimaliseren van de hoeveelheid werk op zijn bedrijf. "Mijn ideaal is dat ik dertig uur buiten de deur werk, dertig uur op het bedrijf en dertig uur tijd heb voor privé", vertelt hij. Om dat te realiseren heeft Terpstra het bedrijf dat hij in 2007 van zijn ouders overnam geautomatiseerd en het veldwerk uitbestede. In de stal die momenteel wordt verbouwd om de komende jaren de omvang minimaal te verduubelen, staat nu een melkrobot. Het voer wordt rechtstreeks vanuit de baal voor het hek geplaatst. Daarvoor heeft hij een minishoveltje, het enige gemotoriseerde werktuig op het bedrijf. Waarschijnlijk is hij de enige melkveehouder zonder trekker, want al het werk op het land wordt gedaan door de loonwerker.

Tot zijn verbazing was dat minder gemakkelijk dan gedacht.

"Ik merkte dat de loonbedrijven hier in de buurt daar nog niet op ingesteld zijn. Natuurlijk, inkuilen en mest uitrijden is geen probleem, maar de hele bemesting bij de loonwerker onderbrengen, lukte niet bij één bedrijf. Ik heb nu dus twee loonwerkers en dat is eigenlijk niet wat ik wil. Mijn bedoeling is namelijk dat de loonwerker helemaal verantwoordelijk is voor mijn ruwvoerproductie. Daar hoort ook de bemesting bij, om zo te komen tot een maximale opbrengst. Nu geef ik de loonwerker die met de spaakwielbemester komt een briefje mee met de hoeveelheid stikstof die ik op het land wil, maar moet ik erop vertrouwen dat hij het goed doet. Er is voor hem geen enkel belang om daar extra aandacht aan te besteden."

Terpstra merkte ook dat het moeilijk was om zijn loonwerker de verantwoordelijkheid te geven voor het zorgvuldig winnen van ruwvoer. "Het eerste jaar heb ik het echt aan de loonwerker overgelaten, maar op de momenten dat ik er was, merkte ik dat het niet ging zoals ik wilde. Die jongens waren alleen bezig met zo snel mogelijk het gras weggrijpen, en op welke manier maakte hen niet uit. Dan zag ik dat ze de wagen voor de ballen gewoon midden op het land zetten, terwijl er een keurig betonpad ligt. Dat geeft onnodige bodemdruk en dat wil ik niet, want ik wil elke keer een maximale opbrengst, dus moet je verdichting zoveel mogelijk voorkomen. Zo ging het ook bij de kuilopslag. Niet netjes op het beton zetten, maar gewoon in het land en dan maar heen en weer. Zo is het ook bij het bemesten met de Vredo. Niet zo hard en snel mogelijk, maar graag netjes vierkant bemesten en zo rijden dat je de minste omgangen en sporen in het veld maakt."

Tot zijn spijt heeft hij daarom de regie weer wat meer naar zich toe moeten trekken. "Ik probeer er nu weer meer bij te zijn en duidelijk aan te geven wat ik wil", zegt hij. Het bewijst volgens hem dat er bij de loonwerkers nog een hele omslag moet worden gemaakt als ze meer de verantwoordelijkheid voor de voederwinning naar zich toe willen halen om de veehouder te ontzorgen. "Bij mijn loonwerker merk ik dat de bedrijfsleider het nu wel oppikt en dat ook de jongens die hier komen de boodschap begrijpen, maar ik merk ook dat het nog geen bedrijfsbeleid is. Te vaak is nog de planning leidend en niet de kwaliteit."

Tijdens de studiedag van Agrifac en VisscherHolland deed hij daarom het voorstel om als loonwerker eens na te denken over het afrekenen per kilogram droge stof die in de kuil gaat. "Feitelijk is dat veel eerlijker, want dan stimuleer je ook om je best te doen om zoveel mogelijk gras of maïs van het land te halen", aldus Terpstra. Zelf zou hij dat systeem graag inzetten om zijn productie te verhogen. "Momenteel ligt de productie op 12.000 kVem per hectare. Dat moet volgens mij naar 15.000 kVem kunnen. Dat heb ik ook nodig, omdat ik de komende jaren wil groeien, waarbij de melkproductie van 15.000 naar 20.000 kilogram per hectare moet", vertelt Terpstra. Voor zijn bedrijf heeft hij uitgerekend dat de ruwvoerwinning nu ongeveer € 12,50 per ton droge stof kost. "Dat zou ik best willen uitbetalen aan de loonwerker voor het gras dat hij van het land haalt. Als de productie dan met 25 procent omhoog gaat, betekent dit dat de loonwerker per hectare ook 25 procent meer omzet kan maken."

Loonwerkers moeten zorgen voor een optimaal en maximaal gevulde kuilplaat.

Een dergelijke werkwijze past in zijn ogen ook in het nieuwe systeem waarbij de veehouderij gaat werken met de Kringloopwijzer. In dit systeem worden veehouders die veel ruwvoer van het land halen beloond met een grotere bemestingsruimte. "Daar kunnen loonwerkers op twee manieren van profiteren. Bedrijven die apparatuur hebben om de opbrengst te bepalen, kunnen de veehouder ruimte verschaffen. Tegelijk kan het een reden zijn om mee te denken met de veehouder om de opbrengst te verhogen. Dan kun je dus praten over extra bemestingen, nauwkeuriger en beter werken en bijvoorbeeld herinzaaien of doorzaaien. De aandacht gaat dan ook niet langer uit naar de prijs, maar naar de manier om te zorgen voor een optimaal en maximaal gevulde kuilplaat. Daarmee raak je dan ook uit de eeuwige prijsdiscussie."

Hoewel de kostprijs bij melkveehouders nu nog geen grote rol speelt, verwacht Terpstra dat dit wel gaat gebeuren. "De komende jaren zullen er ook weer momenten zijn dat de melkprijs veel minder is. Dan komt er veel meer aandacht voor de kostprijs. Zeker op de grote bedrijven die nu ontstaan. Door een zware financiering of hoge kosten moeten die dan echt gaan kijken hoe ze de kostprijs in de hand houden", zegt Terpstra. Dat is in zijn ogen het moment dat de waarde van een goede loonwerker duidelijk wordt. "Want dan zul je zien dat de bedrijven die duidelijk kiezen, dus of echt eigen mechanisatie of zoveel mogelijk uitbesteden, de beste resultaten halen. De loonwerker die dat goed oppakt, zal daar de komende jaren van kunnen profiteren."

Tekst & foto: Toon van der Stok